

La FP reivindica el seu espai en el sistema d'innovació després de dècades impulsant el sistema productiu

- **Fundació CaixaBank Dualiza i Fundació Cotec presenten un estudi que situa la Formació Professional com a actor clau de la innovació a Espanya, tot i que encara poc reconegut**
- **La Formació Professional espanyola fa dècades que contribueix a la innovació de milers d'empreses —sobretot pimes— a través de projectes aplicats, transferència tecnològica i la incorporació dels seus titulats a processos productius. Tanmateix, amb prou feines apareix en les estratègies nacionals d'I+D+i ni en la seva governança**
- **Un estudi elaborat per Fundació CaixaBank Dualiza i Fundació Cotec, basat en enquestes a 258 centres educatius, més de 50 publicacions científiques, 29 entrevistes a actors clau i quatre grups de discussió, documenta per primera vegada aquesta paradoxa i proposa un full de ruta per corregir-la**

02 de juliol de 2026,

Fundació CaixaBank Dualiza i Fundació Cotec han presentat aquest dimecres l'estudi *"El sistema de Formació Professional i la innovació a Espanya"*, una anàlisi exhaustiva que aborda el paper de la FP com a agent innovador dels darrers anys, la seva capacitat d'innovació interna, el seu potencial per traslladar aquesta innovació a empreses i territoris, i com, malgrat tot, aquesta contribució continua sent **poc visible i escassament reconeguda en les polítiques públiques i en el mateix sistema d'I+D+i**.

L'estudi s'ha elaborat mitjançant una combinació de metodologies quantitatives i qualitatives, incloent-hi enquestes a **258 centres de FP** de tot el país, en col·laboració amb l'Associació FPEmpresa, quatre grups de discussió amb docents, equips directius i actors de l'ecosistema d'I+D+i, 29 entrevistes en profunditat realitzades entre octubre de 2025 i març de 2026, anàlisi de més de 50 estudis científics, revisió normativa des de 1978 fins a l'actualitat, i la sistematització de 24 experiències rellevants d'innovació en centres.

El president de CaixaBank, Tomás Muniesa, ha destacat "la importància de visibilitzar la Formació Professional com un agent clau en la innovació, altament eficaç, però encara insuficientment reconegut".

Per la seva banda, la presidenta de Cotec, Cristina Garmendia, ha expressat que “durant massa temps el nostre sistema de ciència, tecnologia i innovació ha mirat gairebé exclusivament a la universitat i als grans centres de recerca, atorgant a la Formació Professional el paper de simple proveïdor de qualificacions”. “Aquest informe demostra que la FP no només aporta talent qualificat, sinó que té una enorme capacitat com a agent actiu del sistema d'I+D+i, i que aquest paper ha de ser reconegut i integrat plenament en la seva governança”.

La FP com a motor real d'innovació

Les enquestes realitzades reflecteixen que la innovació als centres de FP es construeix principalment des de dins, impulsada pel lideratge directiu, el compromís del professorat o l'experiència prèvia, i que la seva efectivitat és més gran quan aquesta deixa de ser una activitat puntual per convertir-se en una estratègia integrada a través dels projectes dels centres, plans d'innovació definits i figures de coordinació específiques.

Tanmateix, és en la seva relació amb l'exterior on més es visibilitza el compromís innovador gràcies a la relació estructural dels centres de FP amb el teixit productiu a través de la dual, els projectes col·laboratius o la formació en empreses.

La FP funciona com un node d'innovació del sistema:

- L'alumnat i els titulats de FP actuen com a vector directe d'innovació dins de les empreses en incorporar coneixement actualitzat, detectar ineficiències i contribuir a millores productives, convertint-se en un dels principals mecanismes de transferència real d'innovació
- Les empreses, especialment les pimes, col·laboren amb els centres per accedir a prototips i al desenvolupament de solucions tècniques que responguin a necessitats reals del sistema, i accedeixen, a més, a la formació contínua facilitada des dels mateixos centres.
- A més, més enllà de l'àmbit productiu, la FP contribueix a la innovació social mitjançant la millora de l'ocupabilitat, la inclusió de col·lectius vulnerables i el desenvolupament territorial, gràcies a la seva forta implantació i capilaritat en l'entorn.

Aquesta capacitat converteix la FP en un actor clau especialment per a pimes i micropimes, on la innovació aplicada resulta determinant per a la competitivitat.

Un nou sistema orientat a la innovació aplicada

Aquest paper protagonista ha anat acompanyat dels diferents canvis normatius realitzats durant els darrers anys, que han permès a la FP passar d'un enfocament d'innovació basat en experiències innovadores, de caràcter experimental i amb escassos recursos, a un sistema orientat a la innovació aplicada, cap a un model de centre amb capacitats innovadores integrades.

Reflex d'això són les diverses institucions creades, com centres d'excel·lència, centres de referència o centres d'innovació aplicada, que actuen com a dinamitzadors de la sistematització de la innovació, així com els diversos instruments de suport com convocatòries, formació a docents, o programes amb empreses o d'emprenedoria.

Només durant l'any passat, les diferents administracions públiques i entitats privades van destinar un total de 36,27 milions d'euros a donar suport a iniciatives d'innovació de centres de FP, sent la partida més important l'aportada pel Ministeri d'Educació, Formació Professional i Esports amb 30 milions d'euros.

Tanmateix, la implementació i els compromisos continuen sent desiguals per comunitats autònomes, que mostren diferents nivells de maduresa. Des d'aquelles que fomenten accions aïllades, fins a les que compten amb sistemes avançats amb estratègies integrals, la qual cosa augmenta el risc de fragmentació territorial. I pràcticament en cap existeixen mecanismes de seguiment de l'impacte real de les polítiques d'innovació, fet que impedeix avaluar-ne l'efectivitat.

A més, el marc normatiu reflecteix una ambició que xoca amb la limitació organitzativa, de recursos i de gestió que dificulten portar aquest enfocament a la pràctica quotidiana.

Reconeixement escàs en el sistema d'I+D+i i potencial de creixement elevat

Malgrat els avenços evidents, la Formació Professional té una presència molt limitada en les principals estratègies d'I+D+i —tant estatals com autonòmiques— on en la majoria dels casos no es reconeix com a actor del sistema, sinó únicament com a eina de qualificació, la qual cosa redueix la seva capacitat d'influència i el seu paper en la presa de decisions.

El potencial de creixement és encara elevat, començant per un reconeixement ple del sistema d'I+D+i a la FP com un actor fonamental, així com per les seves capacitats per generar innovació tant dins com fora del sistema, cosa que podria millorar facilitant la presència de la FP en els òrgans de decisió del sistema d'innovació.

Amb l'objectiu de millorar aquesta visibilitat i de mantenir i incrementar el compromís innovador de la FP, l'estudi tanca amb propostes concretes dirigides a cadascun dels agents implicats:

- Les administracions públiques han de desenvolupar plans estratègics d'innovació en FP, garantir finançament estable, crear sistemes d'avaluació que facin visible l'aportació real de la FP i integrar-la en les polítiques nacionals i autonòmiques d'I+D+i.
- El sistema d'I+D+i —universitats, agències, organitzacions empresarials— ha de reconèixer la FP com a actor del sistema, adaptar els seus instruments financers a la realitat dels centres i impulsar-ne la participació en la governança.
- Els centres de FP han d'incorporar la innovació com a eix estratègic de la seva gestió, professionalitzar aquesta gestió i enfortir les relacions estables amb el teixit empresarial de proximitat.
- Les empreses, especialment les pimes, tenen en la FP un aliat tecnològic infrautilitzat: participar activament en projectes d'innovació conjunts, contribuir a la dual i impulsar col·laboracions estables amb centres és un dels vectors de competitivitat amb més potencial i menor cost d'activació.

CaixaBank Dualiza

CaixaBank Dualiza és una fundació dedicada íntegrament a la promoció de la Formació Professional i al suport al docent com a motor del canvi.

Només a través de més formació es pot aconseguir una societat més cohesionada en què es redueixin les desigualtats.

Per això, CaixaBank Dualiza dona suport a les demandes dels docents i dels centres educatius i treballa amb empreses per a la capacitació dels futurs professionals i la millora de la seva ocupabilitat.

Des del seu inici, tota la seva activitat ha beneficiat 60.000 estudiants, 8.000 empreses i 5.000 activitats amb centres educatius.

SOBRE COTEC:

La Fundació Cotec és una organització privada sense ànim de lucre la missió de la qual és promoure la innovació com a motor de desenvolupament econòmic i social a Espanya. Compta amb més de 100 membres, entre empreses privades i administracions dels àmbits regional i local. S.M. el Rei Felip VI n'és el President d'Honor. Des de 2001 existeix també Cotec Itàlia, i des de 2003, Cotec Portugal.

Des de la seva creació, el 1990, Cotec es va distingir per dur a terme una intensa tasca al servei de la innovació tecnològica entre les empreses espanyoles. En el compliment d'aquesta missió, Cotec va destacar principalment en dues activitats: servir d'observatori de l'I+D+I, i proporcionar anàlisi i consells en matèria d'innovació, tecnologia i economia.

El 2015 Cotec va decidir ampliar els seus reptes per convertir-se en un veritable agent de canvi i provocar transformacions estructurals i sistèmiques a través de la innovació: cotec.es